

Məğrur Komandan, qətiyyətli Lider

İlham Əliyevin bütün siyasi-diplomatik uğurları Azərbaycanın beynəlxalq mövqeyini gücləndirir, geosiyasi çəkisini artırır

Bu gün dünyada gedən çətin geosiyasi proseslər, həmçinin global pandemiya ilə mübarizə fonunda Azərbaycan həm daxili siyasi və iqtisadi sabitliyini təmin edir, həm də tam müstəqil xarici siyasət kursuna sadiq qalaraq beynəlxalq əlaqələrini daha da gücləndirir.

Qarabağda tarixi ədalət bərpa edilməsi ilə diplomatiya müstəvisində qazandığı parlaq qələbə əsas Azərbaycanın beynəlxalq nüfuzunu, siyasi çəkisini daha da artırır.

İlham Əliyevin rəhbərliyi altında qazanılan bu qələbəni şərtləndirən məqamlar isə təkcə güclü ordu, qabaqcıl iqtisadiyyat deyil, həm də nüfuzlu, qüdrətli və beynəlxalq arenada söz sahibi olan Azərbaycanın yaradılması idi. Uzun illərdir Azərbaycan dövlətinin İlham Əliyevin liderliyi ilə yürütdüyü uğurlu xarici siyasətin əsas istiqamətlərindən birini də məhz bu təşkil edirdi. Məhz milli maraqlara əsaslanan xarici siyasət kursu ölkəmizi strateji önəmi etiraf olunan dövlətə çevirdi.

Regionun şəksiz söz sahibi

Bu gün regionda söz sahibi Azərbaycandır. İkinci Qarabağ müharibəsindəki şanlı Zəfərdən sonra ölkədə bütün addımlar postmüharibə dövrünün realıqlarına uyğun atılır.

İlham Əliyevin postmüharibə dövrünün realıqlarına uyğun müəyyənləşdirdiyi yeni inkişaf strategiyası isə yüksəlişin yol xəritəsidir.

Güclü dövlət müstəqil siyasətin mühüm şərti sayan İlham Əliyev xalqın ən böyük milli sərvəti olan müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi üçün bu gün də əzmkarlıqla çalışır. Azərbaycan xalqı isə qəlbən inandığı və siyasətini bəyəndiyi liderinin rəhbərliyi altında daha böyük uğurlar qazanacağına, ən müxtəlif sahələrdə ciddi nailiyyətlərə imza atacağına ürkəndən inanır.

Ardı 5-ci sah.

10 ayda qeyri-neft məhsullarının ixracı 42 faiz artıb

41 ölkə isə Azərbaycanın peyk telekommunikasiya xidmətlərindən istifadə edib

İqtisadi İslahatların Təhlili və Kommunikasiya Mərkəzi (İTKM) "İxrac icmaları"nın noyabr sayını dərc edib.

İcmalada bildirilir ki, 2021-ci ilin 10 ayı ərzində ölkə üzrə ixracın dəyəri 16,8 milyard, o cümlədən qeyri-neft sektorunda 2,1 milyard dollar olub. Qeyri-neft sektoru üzrə ixracın dəyəri 2020-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 607,2 milyon dollar (42 faiz) artıb.

Bu dövrdə yeyinti məhsullarının ixracı 3,2 faiz artaraq 582,2 milyon dollar dəyərində olub. Ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə ixrac həmçinin qara metallar və onlardan hazırlanan məmulatlar üzrə 3,2, mis və ondan hazırlanan məmulatlar üzrə 2,2 dəfə, pambıq üzrə 87,6, üzvi kimyəvi birləşmələr üzrə 40,6, alüminium və ondan hazırlanan məmulatlar üzrə 61,7, qiymətli metallar və ondan hazırlanan məmulatlar üzrə 4,3 faiz artıb.

Ardı 5-ci sah.

Milli Məclisin iclasında

Müstəqillik dövrünün ən böyük büdcəsi qəbul edildi

Dekabrın 3-də spiker Sahibə Qafarovanın sədrliyi ilə parlamentin növbəti plenar iclası keçirilib. İclasda Baş nazir Əli Əsədov və hökumət üzvləri iştirak ediblər.

Öncə Milli Məclisin Sədri noyabrın 30-da Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi helikopterinin Xızı rayonu ərazisində yerləşən poliqonda təlim uçuşları yerinə yetirərək qəzaya uğradığını xatırladaraq, qəza nəticəsində 14 hərbi qulluqçunun həlak olduğunu, 2 hərbi qulluqçunun isə yaralandığını qeyd edib. Sahibə Qafarova həlak olanlara Allahdan rəhmət dilə-

yib, yaralı hərbi qulluqçularımıza şəfa arzulayıb. Spikerin təklifi ilə həmin qəzada şəhid olan hərbi qulluqçulara xatirəsi Milli Məclisdə bir dəqiqəlik sükutla yad olunub.

Sankt-Peterburq və Madriddə Azərbaycan həqiqətləri

Parlament nümayəndə heyətinin Sankt-Peterburq və Madrid səfərləri barədə Milli Məclisə məlumat verən sədr bildirib ki, 24-26 noyabr tarixlərində Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərinə işgüzar səfərdən məqsəd MDB PA-nın Şura və 53-cü plenar iclaslarında iştirak

etmək olub. Qeyd edib ki, Azərbaycan parlamenti nümayəndə heyətinin iştirak etdiyi ilk tədbir noyabrın 25-də keçirilən beynəlxalq konfrans olub.

Sahibə Qafarova nəzərə çatdırıb ki, konfransda etdiyi çıxışda digər məsələlərlə yanaşı, Azərbaycanın COVID-19 pandemiyasına qarşı qlobal səylərə verdiyi töhfələr, ölkəmizdə bu bəla ilə mübarizə sahəsində həyata keçirilən tədbirlər, Azərbaycanın Birinci vitse-prezidenti Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun bu sahədə gördüyü işlər və səhiyyə sistemində əldə edilən uğurlar haqqında da məlumat verib.

Deputatların diqqətinə çatdırılıb ki, noyabrın 26-da MDB Parlamentlərarası Assambleyasının 53-cü plenar iclasında çıxış edərək Milli Məclisin Sədri bir sıra məsələlərə münasibət bildirməklə yanaşı, 44 günlük Vətən müharibəsində Qələbə sayəsində azad olunan ərazilərimizdə genişmiqyaslı yenidənqurma və bərpa işlərinə başlandıqı barədə də məlumat verib.

Daha sonra noyabrın 26-dan 28-dək Parlamentlərarası İttifaqın 143-cü Assambleyasında və Assambleya çərçivəsində Qoşulma Hərəkatının Parlamentlər Şəbəkəsinin təsis iclasında iştirakla əlaqədar İspaniya-

nın paytaxtı Madriddə işgüzar səfəri barədə məlumat verən Sahibə Qafarova bildirib ki, noyabrın 27-də Parlamentlərarası İttifaqın 143-cü Assambleyası keçirilib. Toplantıda "Demokratiyanın üzvlüyü" mövzusunda müzakirələr aparılıb. Sahibə Qafarova Assambleyada çıxış edərək 2020-ci il noyabrın 10-da Azərbaycan, Ermənistan və Rusiya liderləri tərəfindən imzalanmış üçtərəfli Bəyanatla Dağlıq Qarabağ münasibətinə son qoyulduğunu və bu münasibətin artıq tarixə qovuşduğunu çatdırıb.

Ardı 2-ci sah.

Azərbaycanda üzümçülük: mövcud vəziyyət və gələcək imkanlar

Yazılan ampeloqrafik əsərlər, yaradılan yeni sortlar ölkədə üzümçülüğün inkişafına yeni perspektivlər vəd edir

Müasir dövrdə üzüm istehsalı üçün yararlı torpaq şəraitinə malik olan bölgələrin mövcudluğu, üzümün digər bitkiçilik məhsullarına nisbətən yüksək iqtisadi səmərəliliyi, yerli üzüm sortlarının zəngin genofondu, mövcud işçi qüvvəsi, üzüm emalı sonayə müəssisələrinin yerli xammala tələbatının dolğun ödənilməsi, həmçinin dünya bazarlarına yüksək keyfiyyətli ekoloji təmiz süfrə üzümü və müxtəlif şərəb məhsullarının çıxarılması imkanları ölkəmizdə üzümçülüğün daha da inkişaf etdirilməsini aktuallaşdırmışdır.

Bax: sah. 6

Ermənistan dünyanın gözü qarşısında hərbi cinayətlərini davam etdirir

Beynəlxalq ictimaiyyət işğalçı ölkəni faşist xislətindən əl çəkməyə və mina xəritələrini Azərbaycana verməyə məcbur etməlidir

Bu gün Azərbaycan dövlətinin qarşısında duran əsas milli prioritet yüz minlərlə keçmiş məcburi köçkünün doğma yurdlarına ləyaqətli və təhlükəsiz qayıdışıdır. Buna görə də müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi və şanlı Azərbaycan Ordusunun rəşadətli ilə 44 günlük Vətən müharibəsinin qürurlu Zəfərlə sonlanmasından dərhal sonra dövlətimiz azadlığımıza qovuşdurulan Qarabağ və Şərqi Zəngəzur bölgəsində ərazilərin bərpası və yenidənqurulmasına başlayıb.

Doğma yurdlarına qayıdacaq vətəndaşlarımızın yaşayışı və işgüzar fəaliyyəti üçün böyük layihələr həyata keçirilir. İşğaldan azad edilən ərazilərimizdə infrastruktur bərpa olunur, yollar çəkilir, su elektrik stansiyaları tikilir, beynəlxalq hava limanlarının təməlləri qoyulur, istifadəyə verilir, "ağıllı kənd", "ağıllı şəhər"lər salınır. İşğalçı Ermənistan tərəfindən barbarlıqla dağıdılan, məhv edilən tar-

ixi, mədəni, dini irsimiz bərpa olunur. Əzəli dədə-baba torpaqlarımız azad edildikdən sonra bütün dünya erməni vəhşiliyinin bir daha faktlarla şahidi oldu. Barbar xislətli düşmən 30 ilə yaxın işğaldə saxladığı yurdlarımızı yerlə-yeksan edib, demək olar ki, bütün sosial-inzibati binaları, tarixi abidələri dağıdıb.

Ardı 8-ci sah.

"Omikron" "Delta"dan daha sürətli yayılır

Peyvənd olunan şəxslər də özlərini qoruyalıdır

Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatının (ÜST) COVID-19 pandemiyasına səbəb olan SARS-CoV-2-nin ən sonuncu növünün - "Omikron"un hələ yeni aşkarlandığı ilk günlərdə onun global səviyyədə yayılma ehtimalının çox yüksək olacağı açıqlanmışdır. ÜST-ün mənsəyini Afrikadan götürən yeni ştamla bağlı ehtimallar özünü doğrultmaqdadır. Yayılma arealını getdikcə genişləndirən "Omikron"un aşkarlandığı ölkələrin sayı durmadan artır.

Bax: sah. 5

Ermənistanda generalalar bir-birini ifşa edirlər

Bu günlərdə Ermənistanda orduya bağlı şəxslərin həbs olunması ölkədə yeni daxili qarşıdurmaya gətirib çıxarmışdır.

Ermənistanın "4rd.am" nəşri yazır ki, baş verənlər hakimiyyət və müxalifət arasında, eləcə də iqtidarin öz daxilində çəkişmələrə səbəb olub. Belə ki, məşhur blogger Roman Baqdasaryanın yaydığı videolar əsa-

Orduda həbs dalğası yüksək rütbəli hərbiçilər arasında ciddi təşviş yaradıb

sında hərbi cinayətlərlə bağlı növbəti qalmaqal yaşanıb. Separatçı rejim generallarının əleyhinə ciddi ittihamların səsləndiyi kifayət qədər qalmaqallı açıqlama Milli Təhlükəsizlik Xidmətinə göndərilib.

Erməni döyüşçülər bir-birini ifşa ediblər: "General və polkovniklərimiz fərarı idi.

Ardı 5-ci sah.

Dünya gündəmi

BMT-dən həyəcan təbili

Son 75 il ərzində dünyanın ən ağır humanitar böhranı yaranıb

Son 50 il ərzində dünyada miqrantların sayı təxminən 200 milyon nəfər artıb.

1970-ci ildə bu rəqəm 84 milyon idisə, hazırda 281 milyon nəfərdir. Bu barədə BMT-nin Beynəlxalq Miqrasiya Təşkilatının (BMQT) hesabatında məlumat verilir.

Sənəddə bildirilir ki, təbii fəlakətlər, münasibət və zorakılıq nəticəsində ölkələr daxilində miqrasiya kəskin şəkildə artıb. Bununla yanaşı, COVID-19 pandemiyası fonunda təbii qüvvələrlə məhdudlaşdırılan sayahət məhdudlaşdırılması səbəbindən global miqrasiya azalıb.

Ardı 5-ci sah.

Heydər Əliyev Fondu ilə UNICEF arasında növbəti Anlaşma Memorandumu imzalanıb

Dekabrın 3-də Heydər Əliyev Fondu ilə BMT-nin Uşaq Fondu (UNICEF) arasında növbəti Anlaşma Memorandumu imzalanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, memorandum 2025-ci ilin sonuna qədər Azərbaycan uşaqlarının erkən uşaqlıq dövründə inkişafı, inklüziv təhsil, yeniyetmə və gənclərin inkişafı sahəsində müxtəlif layihələrin həyata keçirilməsi nəzərdə tutur.

UNICEF-in Azərbaycanda nümayəndəsi Aleks Haykens ilə görüşdə Heydər Əliyev Fondunun icraçı direktoru Anar Ələkbərov fondun təhsil, səhiyyə, sosial və mədəniyyət, eləcə də xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların cəmiyyətə inteqrasiyası istiqamətindəki layihələri barədə məlumat verib. Bildirib ki, inklüziv cəmiyyətin qurulmasına töhfə verən Heydər Əliyev Fondu-

nun dəstəyi ilə illiyyəti olan uşaqlardan ibarət rəqs qrupunun xarici ölkələrdə konsert proqramı ilə çıxışları təşkil ediləcək.

Görüşdə Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın uşaqların sosial, sə-

UNICEF-in Azərbaycanda nümayəndəsi Aleks Haykens Heydər Əliyev Fondu ilə həyata keçiriləcək olan "Erkən Uşaqlıq Dövründə İnkişaf (EUD)" layihəsi, eləcə də ətraf mühit və iqlim dəyişikliyi, "yaşıl enerji" mənbələri, bərpa olunan enerji sahələrindəki tədbirlər üzrə əməkdaşlığı qeyd edib. Aleks Haykens uşaqların qorunması üzrə "Uşaq Dost Mərkəzləri"nin, eləcə də işğaldan azad olunmuş ərazilərdə minalardan təmizləmə işlərinin müzakirəsi prosesinə uşaqların da cəlb edilməsinin səmərəli olacağını bildirib.

Görüşdə gələcəkdə inklüziv təhsil, əlillərin dəstəklənməsi və reabilitasiya sahələrində fondla birgə həyata keçiriləcək layihələr də müzakirə edilib.

Xatırladıq ki, BMT-nin Uşaq Fondu ilə Heydər Əliyev Fondu arasında ilk Anlaşma Memorandumu 2019-cu ildə imzalanıb.

YAP nümayəndə heyəti Ukraynada Ulu Öndər Heydər Əliyevin və akademik Zərifə Əliyevanın abidələrini ziyarət edib

Yeni Azərbaycan Partiyası (YAP) Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqovun rəhbərlik etdiyi nümayəndə heyətinin Ukraynaya səfəri başlayıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfərin ilk günü nümayəndə heyəti Kiyevdə Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adını daşıyan parkda Ulu Öndərin abidəsi önünə tərif çəkərək, əziz xatirəsinə ehtiramla yad edib.

Sonra YAP nümayəndə heyəti İrpen şəhərinin meri Aleksandr Markuşin və meriyanın rəhbər şəxslərinin iştirakı ilə akademik Zərifə Əliyevanın İrpen şəhərindəki büstü önünə tərif çəkərək, xatirəsinə dərin ehtiram ifadə edib.

Tədbirdə çıxış edən mer Aleksandr Markuşin bildirib ki, İrpen şəhəri Azərbaycan üçün doğmadır. Qeyd edib ki, İrpen ilə Azərbaycanın bir sıra şəhərləri arasında yaxşı münasibətlər mövcuddur.

Öz növbəsində YAP Sədrinin müavini Tahir Budaqov Azərbaycanla əlaqələrə göstərdiyi diqqətə görə şəhər merinə təşəkkürünü bildirib və işlərində uğurlar arzulayıb.

Azərbaycandan gələn nümayəndə heyəti daha sonra İrpen şəhərində Zərifə Əliyeva adına 12 saylı orta məktəbdə olub. Məktəbin direktoru Valentina Antonenko çıxış edərək akademik Zərifə Əliyevanın şərəfli ömrü yolundan danışdı. Bildirib ki, Heydər Əliyev kimi dahi şəxsiyyətə sadiq həyatı, xatirələri arasında yaxşı münasibətlər mövcuddur.

hət parkı, mərkəzi küçə və orta məktəb Azərbaycan ilə Ukrayna arasında sarsılmaz dostluq körpüsünə çevrilib. Azərbaycan hər zaman olduğu kimi, bundan sonra da bu şəhərə yardımlarını davam etdirəcək.

YAP nümayəndə heyəti həmçinin məktəbdə akademik Zərifə Əliyeva adına muzeylə tanış olub.

Daha sonra YAP Sədrinin müavini Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqov İrpenə səfərə bağlı yerli telekanalə müsahibə verib.

Qeyd edək ki, YAP nümayəndə heyətinə Partiyanın Təftiş Komissiyasının sədri, Milli Məclisin deputatı Səvinc Hüseynova, YAP Veteranlar Şurasının sədr müavini Ailə, Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin sədr müavini Sədaqət Qəhrəmanova, YAP İdarə Heyətinin üzvü, Bakı Ali Neft Məktəbinin rektoru Elmar Qasımov, Milli Məclisin deputatı Rəhil Həsənov, YAP Gənclər Birliyinin sədri Bəxtiyar İslamov, Partiyanın Mərkəzi Aparatının beynəlxalq əlaqələr şöbəsinin baş məsləhətçisi Hülya Məmmədli daxildir.

Ceyhun Bayramov niderlandlı həmkarını bölgədəki vəziyyət barədə məlumatlandırır

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ATƏT-in Nazirlər Şurasının Stokholmda keçirilən 28-ci iclası çərçivəsində Niderland Krallığının xarici işlər naziri Ben Knäppenlə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, tərəflər Azərbaycan və Niderland arasında ikitərəfli əməkdaşlığın gündəliyi, habelə regional təhlükəsizlik məsələləri üzrə fikir

mübadiləsi aparıblar. Nazir Ceyhun Bayramov həmkarına münafişə sonrası bölgədəki vəziyyət və son inkişaf barədə ətraflı məlumat verib, üçtərəfli bəyanatların icrası, bölgədə kommunikasiya əlaqələrinin

açılması, Azərbaycan və Ermənistan arasında beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında münasibətlərin normalaşması və delimitasiya danışıqlarına başlamağın əhəmiyyətini vurğulayıb.

Nazir Azərbaycanın Ermənistanla ikitərəfli münasibətlərin qurulmasına aid məsələlərin dialoq yolu ilə həllinin tərəfdarı olduğunu həmkarının diqqətinə çatdırıb.

Beynəlxalq ictimaiyyət tərəfindən Ermənistan və Azərbaycan arasında normalaşma sөylərinə dəstək verilməsinin vacibliyini vurğulayan nazir Ceyhun Bayramov birtərəfli və qərəzli yanaşmaların bu sөylərə töhfə vermədiyini bildirib, xarici ölkələrin ictimaiyyətinin, o cümlədən qanunverici strukturlarının regiondakı münafişədən sonrakı normalaşma prosesini kontekstində maraqlı olduğunu məsələlər barəsində hərtərəfli və dolğun məlumatlandırılmasının zərurətini diqqətə çatdırıb.

Azərbaycan ATƏT ilə əməkdaşlığa önəm verir

Dekabrın 3-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ATƏT-in Nazirlər Şurasının Stokholmda keçirilən 28-ci iclasında iştirakı çərçivəsində ATƏT-in Baş katibi Helqa Şmid ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüşdə

tərəflər münafişə sonrası bölgədə yaranan yeni vəziyyət, regionda baş verən ən son pro-

seslər, üçtərəfli bəyanatların icrası istiqamətində atılan addımlar, habelə ATƏT ilə əməkdaşlıq məsələləri, azad edilmiş ərazilərdə bərpa, yenidənqurma və reinteqrasiya prosesləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb.

Nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycanın ATƏT ilə əməkdaşlığa önəm verdiyini qeyd edib. Həmsöhbətinə işğaldan azad olunmuş ərazilərdə Azərbaycan tərəfindən aparılan yenidənqurma işləri çərçivəsində, xüsusilə ekologiya və ətraf mühitin qorunması sahəsində görülən işlər barədə ətraflı məlumat verən nazir Ceyhun Bayramov münafişədən sonra bərpa və quruculuq prosesinə yardım mandatı olan bir təşkilat kimi ATƏT ilə bu xüsusda əməkdaşlığa açıq olduğumuzu ifadə edib.

Tərəflər həmçinin ikitərəfli əməkdaşlıq gündəliyinin müxtəlif aspektlərini müzakirə ediblər.

İki ölkə arasında müxtəlif sahələrdə əməkdaşlığın perspektivləri barədə fikir mübadiləsi aparılıb

Dekabrın 3-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ATƏT-in Nazirlər Şurasının Stokholmda keçirilən iclası çərçivəsində Ukrayna xarici işlər naziri Dmitro Kuleba ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazirlər iki ölkə arasında mövcud olan strateji səviyyəli münasibətlərin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini qeyd ediblər. Qarşıdan gələn il iki ölkə arasında diplomatik münasibətlərin qurulmasının 30 ilinin tamam olduğunu nəzərə alaraq bu xüsusda müvafiq tədbirlərin təşkilini, eləcə də qarşılıqlı səfərlərin həyata keçirilməsinin əhəmiyyətini vurğulanıb.

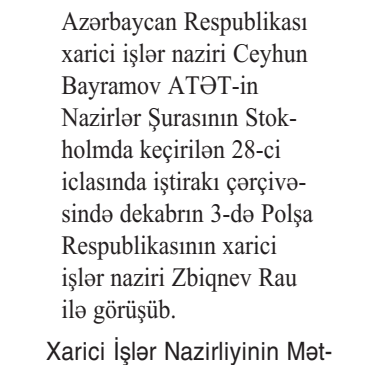
Tərəflər Azərbaycan ilə Ukrayna arasında müxtəlif sahələrdə, o cümlədən nəqliyyat sahəsində əməkdaşlıq perspektivləri üzrə fikir mübadiləsi aparıblar.

Çoxtərəfli platformalarda uğurlu əməkdaşlığın davam etdirilməsindən danışıq nazirlər o cümlədən GUAM çərçivəsində bir sıra istiqamətlər üzrə fəaliyyəti qeyd etdilər.

Nazir Ceyhun Bayramov ukraynalı həmkarına bölgədə mövcud olan münafişə sonrası vəziyyət, üçtərəfli bəyanatların icrası və bu xüsusda Azərbaycan tərəfindən atılan addımlar, habelə işğaldan azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən quruculuq işləri ilə bağlı məlumat verib.

Nazirlər həmçinin qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər üzrə fikir mübadiləsi aparıblar.

Polşa ilə Azərbaycan arasında strateji tərəfdaşlıq mövcuddur

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ATƏT-in Nazirlər Şurasının Stokholmda keçirilən 28-ci iclasında iştirakı çərçivəsində dekabrın 3-də Polşa Respublikasının xarici işlər naziri Zbignev Rau ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüş zamanı Polşa və Azərbaycan arasında mövcud olan münasibətlərin strateji tərəfdaşlıq xarakterini daşdığı qeyd edilib.

Nazirlər gələn il iki ölkə arasında diplomatik əlaqələrin qurulmasının 30 illik yubileyi olduğunu istinad edərək, bununla əlaqədar müvafiq tədbirlərin keçirilməsinin vacibliyini vurğulayıblar.

Görüşdə Polşanın 2022-ci ildə ATƏT-ə sədrliyi və bu xü-

susda Azərbaycanın ATƏT ilə əməkdaşlığı, Polşa sədrliyinin prioritetləri, o cümlədən ATƏT strateji tərəfdaşlıq xarakterindəki əməkdaşlıq məsələləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

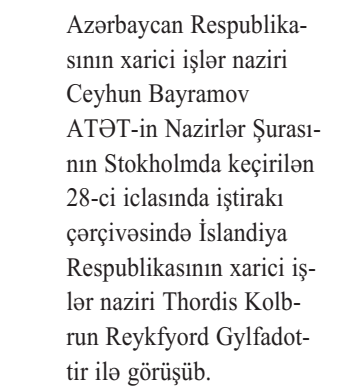
Nazir Ceyhun Bayramov həmkarına postmünafişə dövründə regional təhlükəsizlik vəziyyəti, Ermənistan və Azərbaycan arasında münasibətlərin beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri əsasında normalaşması istiqamətində atılmalı ad-

dimlar, üçtərəfli bəyanatların icrası ilə bağlı məsələlər barəsində geniş məlumat verib.

Xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov həmkarına işğaldan azad olunmuş ərazilərdə Azərbaycan tərəfindən aparılan bərpa, yenidənqurma və reinteqrasiya işləri barədə məlumat verib.

Görüşdə tərəflər digər qarşılıqlı maraqlı doğuran məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

İslandiya şirkətləri ölkəmizdə fəaliyyət göstərməyə hazırdır

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ATƏT-in Nazirlər Şurasının Stokholmda keçirilən 28-ci iclasında iştirakı çərçivəsində İslandiya Respublikasının xarici işlər naziri Thordis Kolbrun Reykfyord Gylfadottir ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, görüş çərçivəsində iki ölkə arasındakı münasibətlər, xüsusilə alternativ enerji sahəsində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi perspektivləri ətrafında fikir mübadiləsi aparılıb.

Thordis Kolbrun Reykfyord Gylfadottir İslandiyanın bu sahədə geniş təcürübə malik olduğunu qeyd edərək, İslandiya

şirkətlərinin Azərbaycanda fəaliyyət göstərməyə hazır olduğunu ifadə edib.

Görüş çərçivəsində tərəflər həmçinin beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində, o cümlədən

ATƏT çərçivəsində əməkdaşlıq məsələlərini müzakirə ediblər.

Görüşdə tərəflər habelə qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Belarus işğaldan azad edilmiş ərazilərimizin bərpasında iştiraka hazırdır

Dekabrın 2-də Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ATƏT-in Nazirlər Şurasının Stokholmda keçirilən iclası çərçivəsində Belarus Respublikasının xarici işlər naziri Vladimir Makeylo görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazirlər iki ölkə arasında mövcud olan strateji səviyyəli münasibətlərin yüksək səviyyədə inkişaf etdiyini qeyd ediblər.

Tərəflər ölkələrimiz arasında müxtəlif sahələrdə həyata keçirilən əməkdaşlıq gündəliyini müzakirə ediblər. Görüşdə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli formatlarda əməkdaşlığın davam etdirilməsinin əhəmiyyətini vurğulanıb.

Nazir Ceyhun Bayramov həmkarını bölgədə mövcud olan ən son vəziyyət, üçtərəfli bəyanatların icrası ilə bağlı Azərbaycan tərəfindən atılan addımlar, azad edilmiş ərazilərdə həyata keçirilən bərpa və yenidənqurma işləri barədə məlumatlandırılıb.

Belarusun xarici işlər naziri yenidənqurma işlərində iştirak etməyə hazır olduğunu ifadə edib. Tərəflər həmçinin gündəlikdə duran və qarşılıqlı maraqlı doğuran digər məsələlər ətrafında da fikir mübadiləsi aparıblar.

ATƏT nümayəndəsinə Azərbaycanda media azadlığı istiqamətində görülən işlər barədə məlumat verilib

Azərbaycan Respublikasının xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ATƏT-in Nazirlər Şurasının Stokholmda keçirilən 28-ci iclası çərçivəsində dekabrın 3-də ATƏT-in media azadlığı üzrə nümayəndəsi Teresa Ribeiro ilə görüşüb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, nazir Ceyhun Bayramov xanım Teresa Ribeiroya Azərbaycanda media azadlığı istiqamətində

görülən işlər barəsində geniş məlumat verib.

Görüşdə ATƏT-ə bütün üzv dövlətlər tərəfindən ATƏT Niyyətnaməsi çərçivəsində öz öhdəliklərinin icrasının zərurili-

yi barədə fikir mübadiləsi aparılıb. Qarşı tərəfə bölgədəki cari təhlükəsizlik vəziyyəti haqqında məlumat verən nazir Ceyhun Bayramov Azərbaycan ilə Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması üçün atılmalı addımlar, ilk növbədə, imzalanmış üçtərəfli bəyanatların tam icrası ilə bağlı məsələləri həmsöhbətinin diqqətinə çatdırıb.

REGİONLAR

“Naxçıvanda yeni model avtomobillərin istehsalını həyata keçirməyi qarşımıza məqsəd qoymuşuq”

“Birinci dəfədir Naxçıvana səfər edirik. Qısa müddət ərzində muxtar respublikada fəaliyyət göstərən bir sıra şirkətlərdə olduq. İstehsal prosesləri ilə maraqlandıq. Çox müsbət, xoş təəssürlər təqdim etdik.”

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri “FAW Group Corporation” şirkətinin MDB və Asiya ölkələri departamentinin rəhbəri Sun Vei deyib. O, qeyd edib ki, “FAW” dünyanın ən böyük şirkətlərindən biridir. Bizim Naxçıvanda “Cahan Motors” MMC kimi əla bir tərəfdaşımız vardır. Artıq bir neçə ildir ki, biz qarşılıqlı əməkdaşlıq əlaqələrini inkişaf etdiririk. Gələcəkdə də bir sıra layihələr üzrə birgə fəaliyyətimizi gücləndirmək istəyirik. Bu baxımdan Naxçıvanda yüksək keyfiyyəti, etibarlılığı, rahatlığı və müasir dizaynı ilə seçilən yeni model avtomobillərin istehsalını həyata keçirməyi qarşımıza məqsəd qoymuşuq. İnanırıq ki, bu görüşümüz, apardığımız danışıqlar yaxın zamanlarda öz müsbət nəticələrini verəcək.

“Onu da deyim ki, muxtar respublika ilə qısa tanışlıq zamanı Naxçıvan şəhərinin görkəmi, burada mövcud olan sənəhsahmanı, təmizlik bizə çox müsbət təsir göstərdi. Naxçıvan Biznes Mərkəzi muxtar respublikanın çox güclü iqtisadi potensialı ilə malik olduğunu deməyə əsas verir”, - deyən Sun Vei qeyd edib ki, istehsal olunan məhsullar olduqca diqqət çəkici və ixrac gücünə malikdir. Bütün bu və digər müsbət amilləri nəzərə alaraq əminliklə demək olar ki, mühüm strateji ərazidə yerləşən Naxçıvan gələcəkdə iqtisadiyyatın, kənd təsərrüfatının, sənayenin bir sıra istiqamətləri üzrə böyük uğurlara nail olacaqdır.

Heydər Əliyev Fondu Goranboyda daha bir məktəb binasının tikintisini yekunlaşdırır

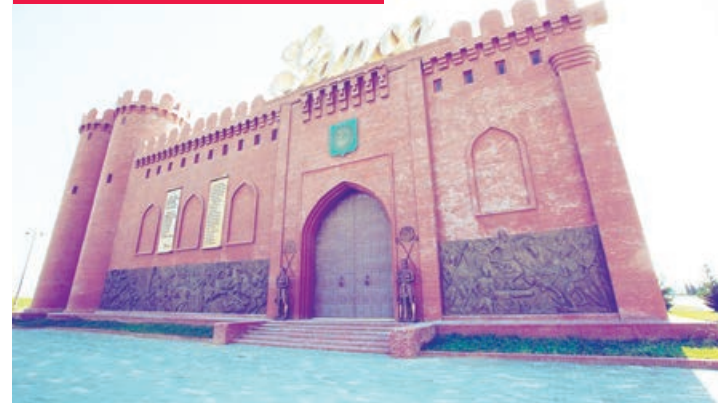
Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın müəllifi olduğu “Yeniləşən Azərbaycan yeni məktəb” layihəsi çərçivəsində ölkəmizdə yüzlərlə yeni məktəb binası tikilərək istifadəyə verilmişdir.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə inşa edilən tədris ocaqlarından bir neçəsi də Goranboy rayonundadır. Elə bu günlər fondun inşa etdiyi 720 yerlik daha bir məktəb binasının tikintisi işləri başa çatacaq.

Rayon Təhsil Şöbəsinin müdiri Seymur Nazarov deyir ki, hazırda məktəbin tikintisində son təməllər işləri görülür. Goranboy şəhər 1 nömrəli tam orta məktəb üçün tikilən binada tədrisin yüksək səviyyədə təşkil edilməsi üçün hər bir şərait yaradılır. 38 dərəcəli, 2 kimya, 2 biologiya laboratoriyası, geniş idman, akt və yeməkhana zalı, direktor və müəllimlər otaqları, müasir istilik təchizatı sistemi, 50 tonluq su anbarı olan yeni məktəb ən müasir inventarla təchiz olunacaqdır.

İla yekun vurulur

2021-ci ilin başa çatmasına sayılı günlər qalmışdır. Ötən bu il ərzində görülən işlərlə bağlı Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti başçısının birinci müavini Səməd Tomuyev bildirdi ki, son illər aparılan abadlıq-quruculuq işləri sayəsində şəhərin siması tamamilə dəyişmişdir.

Artıq bir neçə ildir abadlıq və quruculuq işləri xüsusi layihə əsasında aparılır. 2018-ci ildən start verilən həmin layihələrə əsasən şəhərdə çoxmənzilli yaşayış binalarının dam örtüyü və fasadları təmir olunmuş, bir çoxunda liftlər dəyişdirilmişdir. Eyni zamanda Heydər Əliyev prospektində yerləşən Qələbə parkında və Gəncəçay Park Bulvar Kompleksində abadlıq işləri aparılmış, şəhərin küçə və prospektlərinə yeni asfalt döşənməmişdir.

Şəhər mərkəzində kənarında yerləşən qəsəbələrini işıqlandırılması, həmin ərazilərdə elektrik dirəkləri və digər vasitələrin bərabər paylanması kimi amillərə də xüsusi diqqət yetirilmişdir.

Qeyd edək ki, həmin ərazilərdə bir neçə il əvvəl küçələr əsaslı quruculuq qorq olundu ki, bu da əhalinin narazılığı ilə nəticələndi. İndi problem mərhələlərlə həll olunur. Artıq bəzi küçələrdə işlər başa çatmışdır. Ümumiyyətlə, bu iş-

lər çərçivəsində yaxın vaxtlarda ümumi uzunluğu 245 kilometr olan 400-dən artıq küçədə 8000 yeni işıq dirəklərinin quraşdırılması nəzərdə tutulmuşdur. Layihənin icrasını Gəncə Şəhər İcra Hakimiyyəti həyata keçirir və bu hesaba 200 nəfərdən artıq şəhər sakini işlə təmin olunmuşdur.

Şəhər sakinlərinin öz tuduqları istirahət məkanlarından biri də Mirzə Şəfi Vazeh parkıdır. Əhalinin bura axın etməsinin əsas səbəbi Gəncənin məşhur “Uçubulq” kompleksidir. Son vaxtlar bu əraziyə əsaslı təmir olunaraq davamlı işləməyə başlayıb. Ərazidə geniş abadlıq və quruculuq işləri aparılmışdır.

Su demişkən, məlumdur ki, artıq bir neçə ildir Gəncədə içməli su, yağış suları və çirkli su xətlərini yenidən qurulması işlərinə başlanılmışdır və hazırda işlər qrafikə uyğun gedir. Əhalinin kommunal problemlərini həlli üçün həyata keçirilən bu layihənin yekunlaşdığı küçə və prospektlərdə isə dərhal asfaltlanma işləri aparılır.

Təzliklə gənclilərin ixtiyarına veriləcək Cəfər Cabbarlı adına Gəncə Dövlət Teatrının yeni binası və müasir standartlara cavab verən idman sarayı isə Gəncənin gözəlliyinə yeni çalar qatacaqdır.

Azərbaycanın hər yerində olduğu kimi, Gəncədə də şəhid ailələri və qazilər xüsusi qayğıkeşliklə əhatə olunmuşlar. Onların sosial problemlərini həlli, həyat və mənzil-məişət şəraitini yaxşılaşdırılması hər zaman diqqət mərkəzində saxlanılır, o cümlədən müraciətlərinə xüsusi həssaslıqla yanaşılır, qaldırılan məsələlər araşdırılaraq aradan qaldırılır.

Məlum olduğu kimi, Ermənistan silahlı qüvvələrinin Gəncəni raket atəşinə tutması nəticəsində onlarca fərdi yaşayış evi dağılmış, yüzlərlə şəhər sakininin əmlakına ciddi ziyan dəymişdir. Artıq 9 aya yaxındır ki, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi tərəfindən həmin ziyanın aradan qaldırılması istiqamətində tədbirlər görülür. Bu tədbirlər çərçivəsində sakinlərin komitənin nümayəndələri, podratçı şirkətlərin rəhbərləri ilə görüşləri keçirilir. Görüşlərdə fərdi yaşayış evi və mənzillərində bərpa, təmir-tikinti işləri aparılan vətəndaşlar komitənin Ərazi-Tikinti Planlaşdırma Mərkəzinin əməkdaşları və digər aidiyyəti qurumların nümayəndələri tərəfindən onlayn qaydada tək-tək dinlənir, problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində müvafiq tədbirlər görülür.

Sabir ƏLİYEV,
“Azərbaycan”

Ağdam Sənaye Parkı günəş panelləri ilə işıqlandırılır

İqtisadiyyat Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, subartezian quyusundan Sənaye Parkının sosial zonasına su xətləri çəkilib.

Burada rezidentlər üçün konteyner tipli ofis, yataqxana, tibb məntəqəsi, mağaza, aptek və yeməkhana yaradılıb, əraziyə asfalt yol çəkilib, abadlıq işləri aparılıb. Parkın ərazisində “Kapital Bank”ın bankomatı quraşdırılıb, yaxın günlərdə isə ödəniş terminallarının qoyulması planlaşdırılır. Sənaye Parkının işıqlandırılmasında günəş enerjisindən istifadə edilən panellərdən istifadə edilir.

Ağdam Sənaye Parkına sahibkarlar tərəfindən böyük maraqla göstərilir. Hazırda müxtəlif çeşidli sintetik xalça, uniforma, xüsusi və fərdi geyimlərin, polimer məhsulların, günəş enerjisi ilə qidalanan işıq dirəkləri və xüsusi dam örtüklərinin, prefabrik dəmir-beton məmulatlarının istehsalı üzrə ümumi 5 potensial layihəyə baxılır ki, bu layihələr üzrə 1100 nəfərdən çox yeni iş yerinin yaradılması nəzərdə tutulur.

Daşkəsəndə koronavirusa qarşı mübarizə tədbirləri gücləndirilib

Bütün ölkə ərazisində olduğu kimi, Daşkəsən rayonunda da koronavirusa qarşı kompleks tədbirlər davam edir.

Yoluxma hallarının qarşısını almaq üçün sahədə aparılan profilaktik işlərin effektivliyini yüksəltməsi, rayon ərazisində tibbi-profilaktik, eləcə də dezinfeksiyaedici tədbirlərin intensivləşdirilməsi məqsədilə rayon Gigena və Epidemiologiya Mərkəzinin, kommunal təsərrüfat xidmətinin əməkdaşları xüsusi təyinatlı avtonəqliyyat vasitələrinin köməyi ilə Daşkəsən şəhərinin əsas küçə və yollarında, yaşayış binalarında, bazar ərazisində, bankomat və ödəniş terminallarında, məişət tullantılarının atıldığı konteynerlərdə, idarə, müəssisə və təşkilatların inzibati binalarında, təhsil müəssisələrində, sosial obyektlərdə, o cümlədən rayonun qəsəbə və kəndlərində dezinfeksiya işlərini xeyli gücləndirmişlər.

Daşkəsən Rayon İcra Hakimiyyəti başçısı yanında yaradılmış qərəqahın iclaslarında rayonun epidemioloji vəziyyəti, həmçinin qərəqah üzvlərinin və ərazi icra nümayəndələrinin də yaradılmış mobil qrupların fəaliyyəti mütemadi təhlil olunur, yoluxma halları aşkar edildikdə operativ tədbirlər görülür. Yaradılmış mobil qruplar tərəfindən iş əhali ilə maraqlandırıcı söhbətlər aparılır, onlara peyvənd olunmaları tövsiyə edilir.

Rayonda əhalinin vaksinasıyadan keçməsinə də ciddi diqqət yetirilir. Mərkəzi rayon xəstəxanasının yoluxucu xəstəliklər şöbəsində vaksinasıya üçün müraciət edənlər qeydiyyatı alır və həkim müayinəsindən keçirdikdən sonra peyvənd olunurlar. Rayonun ucaqar dağ kəndlərində də bu işə məsuliyyətlə yanaşılır. Hazırda rayonda 3-cü doza vaksinin vurulması başlanılmışdır.

Tovuzda tütün yığımları başa çatmışdır

Tovuz rayonunda tütünçülüyə maraqlı ildən-ildən artır. Sahənin inkişafına dövlət dəstəyinin gücləndirilməsi və tütün istehsalında iştirak edən əhalinin sosial rifahının daha da yaxşılaşması bu artımın əsas səbəbləridir.

Əvvəlki illərdən fərqli olaraq cari ildən etibarən rayonda tütünçülükə ancaq “Tovuz Aqro Sənaye” MMC məşğul olur. MMC cari ildə rayon ərazisində 100 hektardan çox sahədə məhsuldar, keyfiyyətli və xəstəliyə davamlı tütün sortlarını becərərək bol məhsul yetişdirmiş və onu vaxtında dərib qurutma məntəqəsinə təhvil vermişdir.

Artıq rayonda tütün tədarüklü yekunlaşmışdır. 97 ton qurudulmuş tütün yarpağı tədarük edilmişdir ki, bu da ötən ilin göstəricisindən 26 faiz çoxdur. Mövsüm ərzində tütün sahələrində 250 nəfərdən çox işçi çalışmışdır.

Azərbaycanda üzümçülük: mövcud vəziyyət və gələcək imkanlar

Yazılan ampeloqrafik əsərlər, yaradılan yeni sortlar ölkədə üzümçülüğün inkişafına yeni perspektivlər vəd edir

Müasir dövrdə üzüm istehsalı üçün yararlı torpaq şəraitinə malik olan bölgələrin mövcudluğu, üzümün digər bitkiçilik məhsullarına nisbətən yüksək iqtisadi səmərəliliyi, yerli üzüm sortlarının zəngin genofondu, mövcud işçi qüvvəsi, üzüm emalı sənayə müəssisələrinin yerli xammal tələbatının doğulmuş ödənilməsi, həmçinin dünya bazarlarına yüksək keyfiyyətli ekoloji təmiz süfrə üzümü və müxtəlif şərəb məhsullarının çıxarılması imkanları ölkəmizdə üzümçülüğün daha da inkişaf etdirilməsini aktuallaşdırmışdır.

Məhz buna görə Azərbaycanca bu məsələ prioritet vəzifə kimi qarşıya qoyulmuş, müvafiq dövlət proqramları qəbul edilmişdir. Yaxın keçmişdə nəzər salsaq görürük ki, respublikada üzümçülük məqsədyönlü inkişaf yolu keçmişdir. Azərbaycanca 1984-cü ildə üzümçülük üzrə ümumi əkin sahəsi 284,1 min hektara, məhsul yığımları 2 milyon 126,1 min tona, məhsuldarlıq isə 99,2 sentnerə yüksəlmişdir. Lakin 1985-ci ildə “Alkoqolizm və sərxoşluğa qarşı mübarizə tədbirləri” ilə bağlı qəbul edilmiş məlum qərardan sonra Azərbaycanca iqtisadiyyatında aparıcı sahə olan üzümçülüğün və şərəbçiliyin böyük zərbə vurulmuşdur. 130 min hektardan çox məhsuldar üzüm bağları məhv edilmiş, 76 istehsal, 116 ilkin emal müəssisələri fəaliyyətini dayandırmışdır.

Ancaq ölkəmiz müstəqillik əldə etdikdən sonra keçən əsrin 90-cı illərinin ikinci yarısından başlayaraq Azərbaycanca üzümçülüğün dirçəldilməsi üçün əlverişli şərait yaranmışdır. 2002-ci ildə “Üzümçülük və şərəbçilik haqqında” qanun qəbul olunmuşdur. “2012-2020-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında üzümçülüğün inkişafına dair dövlət proqramı” təsdiq edildikdən sonra isə bu sahədə

əslə canlanma baş vermişdir. Proqram ölkədə üzümçülüğün inkişafında yeni mərhələnin əsasını qoymuşdur. Sənəddə müasir tipli yeni plantasiyaların salınması, kiçimişi, süfrə və texniki üzüm sortlarının ibarət əkin sahələrinin genişləndirilməsi, tingçilik təsərrüfatlarının yaradılması, üzümçülük təsərrüfatları üçün əsas və köməkçi materialların istehsalının təşkili, üzümçülüğün və şərəbçiliğün elmi təminatının və kənd potensialının gücləndirilməsi, modul tipli emal müəssisələrinin yaradılması, aqrotexniki qulluq işlərində innovativ texnologiyaların tətbiqinin genişləndirilməsi, ixrac məhsullarının stimullaşdırılması və digər vəzifələr irəli sürülmüşdür. Həmin vəzifələrin icrası sayəsində məhsul yığımları 2012-ci ildə 151 min, 2015-ci ildə 157,1 min, 2018-ci ildə 167,6 min, 2019-cu ildə 201,8 min, 2020-ci ildə isə 201,5 min tona çatmışdır. Onu da qeyd edək ki, həmin illərdə istehsal əsasən məhsuldarlıq hesabına artmışdır. Son illər üzüm məhsullarının ixrac edilməsi də stimullaşdırılmışdır. Təkcə 2019-cu ildə Azərbaycanca xarici ölkələrə 4 milyon 168,3 ton üzüm məhsulu ixrac edilmişdir.

Bu dinamik inkişafa, ilk növbədə, ona görə nail olmuşdur ki, üzümçülük iqtisadi baxımdan gəlirli sahədir. Məsələn, bir hektar üzüm bağından əldə olunan maddi gəlir müvafiq pambıq sahəsindən 2,7, dənlil-paxtılı bitkilərdən 3,9, tərəvəzdan 1,5, bostan bitkilərindən 7,5, meyvə bağlarından isə 2,6 dəfə yüksəkdir. Azərbaycanca coğrafi ərazisi, təbii torpaq-ıqlım qurşaqları isə üzüm plantasiyaları sahəsini 150 min hektara, istehsalını 1-1,2 milyon tona çatdırmağa imkan verir, özü də başqa bitkilərin əkin sahələrinin azaltmadan. Üstəlik, Azərbaycanca işğaldan azad olunmuş cənub rayonlarında üzümçülüğün genişləndirilməsi imkanları da var. Yaxın gələcəkdə bu ərazilərdə üzümçülüğün inkişafının ölkə iqtisadiyyatına mühüm töhfə verəcəyi şübhəsizdir.

Son dövrlər Naxçıvan MR-də də üzümçülüğün genişləndirilməsinə xüsusi diqqət verilir. Bu baxımdan Nəhrəm kənd inzibati ərazisinin şərq hissəsində indiyə qədər istifadəsiz qalan təpəliklərin şumlanaraq əkinə yararlı hala gətirilməsi nəticəsində 170 hektardan çox müasir tipli süfrə üzümü plantasiyalarının salınması dövlət proqramlarının icrasına ən layiqli töhfədir. Üzümçülükdə tənəklərin müasir tipli damcı üsulu ilə suvarılması, şaxtadan, xəstəlik və zərərvericilərdən qorunması səbəbasi yaradılmışdır və avtomatlaşdırılmışdır. Bu ərazilərdə toplanılan süfrə üzümü xarici ölkə bazarlarına da çıxarılır. Ümumiyyətlə, Naxçıvan MR ərazisində üzüm genofonunun zənginliyi, əlverişli torpaq-ıqlım şəraiti üzümçülük və şərəbçiliğün inkişafı üçün geniş imkanlar açır. Yaxın gələcəkdə isə Türkiyə və Azer-

baycanla Zəngəzur dəhlizi ilə dəmir yolunun açılması nəticəsində üzüm məhsullarının ticarət dövriyyəsi imkanlarının daha da genişlənməyi gözlənilir.

“2018-2025-ci illərdə Azərbaycan Respublikasında şərəbçiliğün inkişafına dair Dövlət Proqramı” aqrar-sənaye kompleksinin rentabelli və ən qədim sahələrindən olan şərəbçiliğün innovativ texnologiya əsasında inkişafına yönəlmişdir. Hazırda ölkədə şərəbçiliğün yeni inkişaf mərhələsinə keçirilməsi qarşısında duran əsas hədəflərdən biridir. Sözügedən dövlət proqramının məqsədi də 2025-ci ilə qədər ölkədə şərəb və şərəbçilik məhsullarına tələbatın ortamlıddatlı perspektivdə yerli ehtiyac və ixracat imkanları nəzərə alınmaqla ödənilməsi, şərəb istehsalı müəssisələrinin fəaliyyətinin genişləndirilməsi və müasir texnologiyaların əsasında qurulması, xammal təminatının yaxşılaşdırılması, şərəbçilik məhsullarının ixracının artırılması üçün ölkədə üzümçülüğün inkişafını stimullaşdırmaqdan ibarətdir.

Müasir dövrdə Azərbaycanca üzümçülüğün inkişaf problemləri ilə məşğul olan elmi-tədqiqat institutlarında üzüm genofonunun qorunması və tədqiqatı, sort tərkibinin daha iqtisadi səmərəli süfrə və texniki sortlarla zənginləşdirilməsi, süfrə üzümü və şərəbçiliğün istiqamətində istifadə olunan yeni iqtisadi əhəmiyyətli sortların yaradılması, istifadə ediləcək sortların bioloji və təsərrüfat xüsusiyyətlərinin qiymətləndirilməsi mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Xüsusilə ayrı-ayrı vaxtlarda yetişən, yüksək rentabelli, şaxtaya, xəstəlik və ziyanvericilərə nisbətən dözümlü yeni sortların əkin dövriyyəsinə əlavə edilməsi, üzümçülüğün müasir aqrotexniki qulluq qaydalarının tətbiq edilməsi, ampeloqrafik elmi əsasların yaradılması ən aktual problemlərdən biridir. Bu baxımdan aqrar elmləri doktoru Varis Quliyev tərəfindən yazılmış “Naxçıvan Muxtar Respublikasının ampeloqrafiyası”, iki cildən ibarət “Azərbaycan ampeloqrafiyası”, “Naxçıvan Muxtar Respublikasının üzüm genofondu və seleksiyası” və digər əsərlər ölkədə müvafiq dövlət proqramlarının icrasına uyğun olaraq üzümçülüğün elmi əsaslarla genişləndirilməsində, istehsal prosesində məqsədyönlü sort seçiminin düzgün aparılmasında, sahələrdən yüksək maddi gəlirin əldə olunmasında mühüm elmi-praktiki əhəmiyyət kəsb edir. Qeyd edək ki, 2012-ci ildə nəşr edilmiş “Naxçıvan Muxtar Respublikasının ampeloqrafiyası” kitabında Naxçıvan MR-də üzümçülüğün inkişaf tarixi, müasir vəziyyəti, yararlı torpaq sahələrinin xəritəsi verilmiş, üzüm tənəyinə təsir edən ekoloji amillər tədqiq olunmuş, genofondu tərkibi, həmçinin 93 aborigen, 14 introduksiya olunmuş və seleksiya yolu ilə alınmış yeni üzüm sortlarının irsi xüsusiyyətləri, biomorfoloji, aqroboloji göstəriciləri, xəstəliklərə, şaxtaya dözümlülüğü, becərilməsi p-

pektivli sortların iqtisadi qiymətləndirilməsi aparılmış və ampeloqrafik təsvirləri verilmişdir. 2017-ci və 2020-ci illərdə nəşr edilmiş iki cildən ibarət “Azərbaycan ampeloqrafiyası” adlı yeni nəşrlərdə isə Azərbaycanca üzümçülüğün inkişaf tarixi, müasir vəziyyəti, üzümçülük üzrə təbii-iqtisadi bölgələr, üzümçülüğün inkişaf strategiyası, becərilmə üzüm sortlarının genofonunun tərkibi haqqında elmi məlumatlar verilmişdir. 250-dən artıq becərilən yerli üzüm sortlarının ampeloqrafik təsvirləri, iqtisadi göstəriciləri haqqında ətraflı elmi məlumatlar yer almışdır. Ümumiyyətlə, AMEA Naxçıvan Bölməsi Bioresurslar İnstitutunun laboratoriyası rəhbəri Varis Quliyev tərəfindən 40 ilə yaxındır ki, üzüm bitkisinin genetikası və seleksiyası istiqamətində elmi-tədqiqat işləri aparılır. Tədqiqatlar nəticəsində dünya ampeloqrafiyası elminin yeni rəqəmsal ampeloqrafiyası sahəsi yaradılmışdır. Həmçinin 2020-ci ildə laboratoriyada seleksiya yolu ilə əldə olunmuş iqtisadi əhəmiyyətli 8 yeni üzüm sortuna patent və müəlliflik şəhadətnaməsi verilmişdir. Bütün bunlar ölkədə üzümçülüğün elmi əsaslarla genişləndirilməsində, əhalinin üzümə alınmış çoxçeşidli qida məhsulları ilə təmin olunmasında və şərəbçilik sənayesinin inkişafında xüsusi əhəmiyyətə malikdir.

Zaur RZAYEV,
aqrar elmləri doktoru, professor

Zamanın göstəricisi

Vaxt məfhumu sənayelərimizdən il əslərimizə qədər olan hər anı təşkil edir. Hərəkətin, prosesin və vəziyyətin mövcudluğunu dövrünü və ya davam etdiyi müddəti əks etdirən anlayışın - zamanın ən operativ göstəricisi isə saatdır.

Zamanın ölçülməsi, ümumilikdə bu ideyanın formalaşması təxminən 10 min il əvvələ aiddir. Fermerlərdə əkinin vaxtını müəyyən etmək üçün hesablayırdılar. Təqvim və saatlarla vaxt dövrünü inkişaf etdirən ilk insanlar qədim misirlilər olub. Onlar ulduzlardan çıxması, batması və Nil çayının vaxtını daşqınları nəticəsində 365 günlük təqvim formalaşdırmışdılar. Sonrakı vaxtlarda hazırladıqları Günəş və kölgə saatları vasitəsilə isə günləri 24 saata bölməyi bacarıdılar. Su saatının keşfi də onların adı ilə bağlıdır. Eramızdan əvvəl 1500-cü illərdə hazırlanan bu saat digərlərinə nisbətən vaxtı daha dəqiq təyin edə bilirdi. Su saatlarından me-

xaniki saat icad edilən vaxta qədər davamlı şəkildə istifadə edilmişdir.

Mexaniki saatın mövcudluğu digər saatlar arasında böyük fərq yaradacaq səviyyədə idi. 1300-cü illərdə meydana çıxmağa başlasa da, qeyri-dəqiqlik işləməsi saata xüsusi marağın yaranmasına əngəl olmuşdu. Yalnız 1656-cı ildə holland astronom, fizik Kristian Huygensin kəfərlə hərəkət etdirilən ilk dəqiq mexaniki saati yaratması böyük irəliləyişə səbəb oldu. Bir neçə ildən sonra saat əqrəbinə dəqiq əqrəbi də əlavə edilərək kəfərlili saat ikinci əqrəbə sahib oldu. Bu mexaniki

saatın dizaynı və işləmə prinsipi əsrlərlə dəyişməz qalıb. Eyni mexanizmdən kilsələrin vəictimai binaların qüllələrində yerləşdirilən saatlar üçün də istifadə olunur.

Dünyanın ən məşhur mexaniki saati London şəhərindəki Elizabet qülləsində yerləşən "Big Ben"dir. 1859-cu ildən gurultulu zəngin bütün şəhəri titrədən gücə sahib olması saatın əzəmətinə göstərir. Onun zəngi 14 kilometr uzaqlıqdan belə eşidilir. Saatin öz çəkisi 5.5 ton, zənginin ağırlığı isə 13.5 tondur.

Elektron saatların icadına 1860-cı ildə Aleksandr Bain tərəfindən təşəbbüs ediləndə, bu, xeyli müddət mümkün olmayıb. İlk müstəqil batareya ilə işləyən versiyalar 1952-ci ildən etibarən istehsal edildi. Bu saatlar əvvəlkilərdən xüsusi dəqiqliyi ilə seçilib. Hazırda elektron saatlar kifayət qədər üstünlük qazanan aksesuarlar sıyahısına daxildir. İsvicər saatları isə saatseverlərin əvəzənilməzliyi sırasında yer alır. Bu nümunələr keyfiyyəti və dözümlülüyü ilə fərqlənir, ecazkar dizaynı ilə bazarı liderlik edir.

Hesabı asanlaşdıran maşın

Onluqlara qədər hesablamaları asanlıqla edən insanların daha böyük rəqəmlərlə işlədikləri zaman çətinliklə üzləşmələri hesablamaları asanlaşdırmaq üçün axtarıldı. Əvvəlcə başlarda çubuqlar üzərində muncuqlardan istifadə edilən sadə prinsipli mexaniki hesablamalar həyata keçirildi. Bu alət çərçivədə yerləşən sıralardan və hər sırada 10 muncuqdan ibarət idi. Bununla da toplama-çıxma əməliyyatları sürətli və daha az səhvə yol verilməyə başladı.

İlk mexaniki kalkulyator 1642-ci ildə fransız riyaziyyatçı Blaz Paskalin ixtirə etdi. Hesablama maşını insan zəkası olmadan hesab əməliyyatını yerinə yetirə bilirdi. Burada dişli çarxlardan istifadə edilirdi. Çarxların vasitəsilə 2 sayın toplanıb çıxılması və onların təkrarlanması ilə vurma, bölmə əməliyyatlarının edilməsi mümkün idi. O, bu maşını atası üçün hazırlamışdı. Vergilər üzrə nəzarətçi işləyən atası hesablamalarda çətinlik çəkdiyini üçün Paskalin bu aləti ona işlərdə kömək edirdi. Hazırda "Paskal maşınının" 9 orijinal nümunəsi mövcuddur.

Bu kimi kalkulyator nüvələrindən uzun müddət istifadə edilirdi. Lakin hazırlanması çox çətin, ölçüsü isə böyük olduğundan hər kəs tərəfindən istifadəsi əlverişli olmayıb. Hazırda isə Kurt Herzstarkın portativ kalkulyatoru ideyası nəticəsində mexaniki hesablamaları asanlaşdırmaq üçün yeni versiyalar yaradılıb.

"ENIAC"-ın yaradılması ilə elektronlaşdırılan kalkulyatorların tarixində yeni era başlayıb. Bu, olduqca sürətli alət idi və yaddaşında on rəqəmlə ədədləri belə saxlaya bilirdi. Bununla belə onun çəkisi 27 ton ağırlığında və böyük həcmə malik idi. 1961-ci ilə aid dünyanın ilk tam elektron kalkulyatoru isə "ANITA" adlanırdı. Bu maşının ölçüsü digərlərinə nisbətən kiçilmişdi və ona düyməli klaviatura əlavə edilmişdi. Yeni funksiyaları nəticəsində kalkulyator 3 il ərzində on minlərlə satışa səbəb oldu. Hesablama alətlərindən bəzilərini digərlərinə xüsusi dəyişikliklər mikroçipin tətbiqi ilə baş verib.

Qədim zamanlarda hərəkətin istiqamətini müəyyən etmək, doğru sətərlənmə, hətta bəzən ağacları da yonulması üçün müəyyən edilirdi. Bəzən insanlar yaşayış məskənlərindən kilometr-lərə uzaqlaşdıqdan sonra göldəki yerə qayıda bilərdilər. Bununla da səmanın izlənilməsi uğurlu addım olduğunu müəyyən olurdular. Lakin daha dəqiq metoda ehtiyac kompasa ideyasını gətirirdi.

Yol göstərən ixtira

Kompas ilk dəfə Çində Han sülaləsinin dövründə ortaya çıxıb. Həmin zaman bu alətdən mədən, yeni yerlərin kəşfinə və ticarətə istifadə edilirdi. İlk əqrəbli kompasa icad edilmiş tarixi XI əsrdir. Maqnitdən düzəldilmiş suda üzən kompasa əqrəbi adətən baliq şəklinə düzəldilirdi. Baliq fırlanaraq başı ilə doğru istiqaməti göstərirdi. Əsasən kompasa dəniz səyahətləri zamanı istifadə edilirdi. Bu da dənizçilərə təhlükəsiz formada sahiləndən uzaqlaşmağa imkan verirdi.

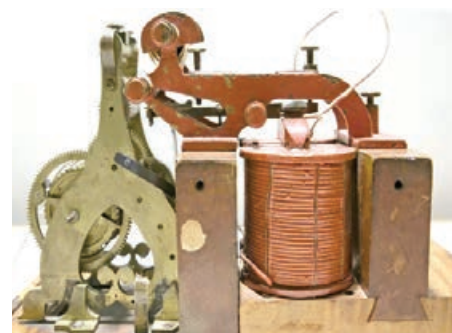
Sonralar quruda istifadə edilən kompasa yaradılaraq yoxlanışlar zamanı onun su kompasından daha dəqiq iş-

tiqaməti göstərdiyi belli olur. Bu, adı iynənin maqnitləşdirilərək ipək sapa şamla bərkidilmiş formada hazırlanmış və kompasa lövhəsinin üzərindən asılmışdı.

XIII əsrdən etibarən kompasa Avropaya yayılmağa başladı. Burada alətə su üzərindəki mantara keçirilmiş maqnit iynəni yerləşdirərək istifadə edilirdi. Lakin bu zaman küllək iynəyə təsir göstərərək dəqiq səmti müəyyənəlməsinə mane olurdu. Avropalılar da üstünü şüşə ilə örtərək daha doğru nəticələr əldə edirdilər.

Müasir kompasa tarixi isə ingiliz fizik Viliam Sturgenonun elektromaqnit keşfi ilə bağlıdır. Elektromaqnitin ixtirası müasir kompasa in-

kişafına başlanğıc hesab edilir. Həmin zamanda alətin yanında dəmir obyekt olarsa, ox yanlış istiqamət göstərirdi. Bu hal demirdən hazırlanmış gəmilərdə bir çox problemlərə səbəb olurdu. XIX əsrdə dənizçilər daha çox kompasa üzərində işləyib maqnit sahəsinin öyrəndikdən sonra bu problemi aradan qaldırdılar. Günümüzə kompasa lardan təyyarələrdə, gəmilərdə, mədənlərdə və digər yerlərdə geniş istifadə olunur. Bu cihaz səyahəti daha təhlükəsiz və səmərəli edərək işi asanlaşdırır. Dünyanın hər yanında olmağımızdan asılı olmayaraq kompasa istiqamətimizi çox asanlıqla tapmağa imkan verir.

de "Allah nə etdi!" mesajının göndərilməsi ilə yekunlaşır vəictimai istifadəyə verilir. Bu hadisə ABŞ-də 100 ildən çox davam edən teleqraf erasının açılışını etmiş, eyni zamanda bütün dünyaya yayılmışdı.

Teleqrafın istifadəsi informasiyanın daha sürətli və asan qəbul edilməsinə yol açdı. Daha sonralar telefon, faks və internetin keşfi teleqrafın istifadəni kölgədə qoysa da, bu ixtira dünya tarixində döndürən nöqtəsi kimi sayılır. Hazırda Morze əlifbasından da istifadə edilir.

Aydan XƏLİLOVA, "Azerbaycan"

Sümüklərə inteqrasiya edilən mikrokompyuter

Amerikanın Arizona Universitetinin tədqiqatçıları naqilsiz ultranazik cihazlar yaradıblar. Həmin cihazlar insan sümüyünə inteqrasiya olunması və toxumaların vəziyyətini analiz etmək üçün nəzərdə tutulub.

Mikrokompyuterlər uzun müddət insan orqanizmində qala bilər, başqa sözlə, məlumatın ötürülməsi üçün fərdi enerji mənbəyinə ehtiyac duymurlar. Bunun sayəsində insanlara uzunmüddətli individual ortopedik yardım göstərilir, məsələn, müxtəlif növ travmalardan sonra pasientlərin reabilitasiya proseslərini sürətləndirmək mümkündür.

Tədqiqatçılar iddia edirlər ki, sümüklərdə mikrokompyuterlərin olması dayağ və hərəkət sistemi bəzində dəqiq məlumatların ötürülməsinə imkan verən tədqiqat alətlərini yaratmağa rəvac verəcək. Əzələlərin sümüklərə sıx şəkildə

birlişməsi və daimi hərəkətdə olması üçün cihazların maksimal dərəcədə nazik olması çox vacibdir. Buna görə də mikrokompyuterlər kağız kimi nazikdir, xırd qəpik ölçüsündədir. Bununla belə mikrokompyuterin formasını sümüyün formasına uyğun deformasiya etmək mümkündür.

Yaradılmış mikrokompyuter batareyaya enerji tələb etmir. Xarici elektronik ci-

hazlarla qarşılıqlı əlaqədə olan zaman çipə bənzər cihazlardan istifadə olunur. Sümüklərin xarici layları dərinin xarici layları kimi yenilənmək özəlliyinə malikdir. Buna görə də bu cür cihazın toxumalara ənənəvi bərkidilmə üsulları işə yaramır.

Hətta xüsusi yapışqandan istifadə zamanı bir neçə aydan sonra orqanizmə cihaz rədd edilir. Bu problemi həll etmək üçün tədqiqatçılar özəl yapışqan hazırlayıblar. Onun tərkibi sümüklərin hüceyrələrinə bənzər struktura malik kalsium hüceyrələrindən ibarətdir. Bunun sayəsində sümüklərin mikrokompyuteri özünü ayırılmaz hissəsi kimi qəbul edir. Bu üsul sümüklərlə daimi əlaqənin yaradılmasına və uzun müddət ərzində müxtəlif analizlərin aparılmasına şərait yaradır. Həkim sözügedən mikrokompyuteri sınıma və ya çatlamış sümüyə birləşdirir, bunun sayəsində də müalicə prosesinin necə getdiyini dəqiq şəkildə izləyə bilər.

Naqilsiz şarj stansiyası

"Apple" şirkətinin müxtəlif cihazları eyni vaxtda bir neçə cihazı şarj edə biləcək aksesuar üzərində çalışır. Şirkət "Qi" standartının dəstəyinə malik bu cür aksesuarları və həmçinin smartfonları uzaqdan qidalandırmaq üçün şarj stansiyası yaxın vaxtlarda satışa çıxartmağı planlaşdırır.

"Apple" şirkətinin bu yeni məhsulu konstruksiyası və dizayn baxımından "iPhone" və "Apple Watch" üçün nəzərdə tutulmuş "MagSafe" ilə tamamilə fərqlənəcək. Bundan əlavə, insayderlər bildirirlər ki, "Apple" bütün gələcək məhsullarını ikitərəfli şarj texnologiyası ilə təchiz edəcək. Belə olan halda "Apple" smartfonları, qulaqlıqları və planşetləri bir-birlərini şarj edə və ya "Apple" noutbuklarından qidalana bilsinlər.

Şirkətin yeni naqilsiz şarj stansiyasının və şarj aksesuarının konkret olaraq nə zaman təqdim ediləcəyi və satışa çıxarılacağı barədə isə hələlik məlumat yoxdur.

Kosmik stansiyalar yenilənir

Amerikanın "Blue Origin" aérokosmik şirkəti "Orbital Reef" adlı özəl orbital kosmik stansiyasının yaradılmasını planlaşdıracağını elan edib.

Məlumatda qeyd edilir ki, şirkət sözügedən kosmik stansiyayı müxtəlif tədqiqatlar, texnologiyaların inkişafı və kommersiya məqsədləri üçün icarəyə verməyə nəzərdə tutur. Həm də stansiya təkcə amerikalı deyil, digər beynəlxalq partnyorlar üçün də icarəyə verəcək. "Blue Origin" hazırda "Dream Chaser" adlı kosmik gəminin hazırlanması üzərində çalışan digər aérokosmik şirkət olan "Sierra Space" ilə birlikdə bu işləri həyata keçirir.

Sözügedən kosmik gəminin BKS-ə (Beynəlxalq Kosmik Stansiya) müxtəlif yüklərin göndərilməsində istifadə ediləcəyi gözlənilir. Şirkət BKS-ə ilk uçuşu 2022-ci ildə reallaşdırmağı planlaşdırır. Stansiyanın yaradılmasına xərclənəcək vəsait bəzində isə məlumat verilmir. Stansiyada 10 nəfər rahatca çalışa və işləyə biləcək. Orbital stansiya bir neçə birləşmə slüzü və açıq arxitektura sistemi ilə təchiz olunacaq. Bunun sayəsində kosmosdan müxtəlif tapşırıqlar üçün istifadə etmək mümkün olacaq.

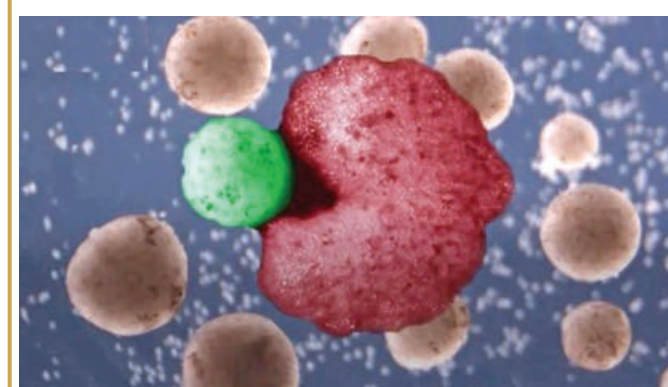
"Orbital Reef" in potensial müştəriləri arasında müxtəlif ölkələrin sahibkarları, investoqları, texnoloji şirkətləri və hətta kosmik agentlikləri, kütəvi informasiya vasitələri və turist şirkətləri var. "Blue Origin" istənilən xidmət sahəsini təklif edə biləcək - yüklərin daşınmasında tutmuş elmi və texnoloji tədqiqatların aparılması üçün nə-

zərdə tutulmuş yerlərin icarəsinə qədər. NASA da öz növbəsində bu cür layihələri dəyərləndirməyə hazırdır. Belə ki, agentlik elə bu il "Commercial Low Earth Orbit Development" adlı proqramın yeni konsepsiyasını elan edib. Hazırda bu proqram çərçivəsində agentlik özəl orbital kosmik stansiyaların yaradılmasını təkliflərini nəzərdən keçirir. Nəticədə 4 müqavilənin bağlanacağı planlaşdırılır. Bu məqsədlər üçün 2025-ci ilə kimi 400 milyon dollar ayrılmasına nəzərdə tutulub. Gözlənilən əsasən 2026-cı ildə proqramın ikinci mərhələsinə start verəcək. Bu mərhələyə kommersiya məqsədli stansiyaların sertifikatlaşdırılması daxildir. Beləliklə, NASA astronautları həmin stansiyalardan istifadə edə biləcəklər.

Sözügedən layihə ilk növbədə ABŞ-in artıq köhnəlmiş hesab edilən Beynəlxalq Kosmik Stansiyadan imtinası yolunda ilk addımdır. Qeyd etmək lazımdır ki, ABŞ hər il BKS-in dəstəyinə 3-4 milyard dollar vəsait ayırır.

Süni canlı orqanizmlər

Beynəlxalq alimlər qrupu mikroskopik ölçüdə olan canlı orqanizmlər yarada biliblər. Onlar təbii təbii mümkün olmayan şəkildə çoxalırlar.

Qurbağa hüceyrələrindən yaradılmış mikroskopik ksenobotlar bir çox problemlərə səbəb olurdu. XIX əsrdə dənizçilər daha çox kompasa üzərində işləyib maqnit sahəsinin öyrəndikdən sonra bu problemi aradan qaldırdılar. Günümüzə kompasa lardan təyyarələrdə, gəmilərdə, mədənlərdə və digər yerlərdə geniş istifadə olunur. Bu cihaz səyahəti daha təhlükəsiz və səmərəli edərək işi asanlaşdırır. Dünyanın hər yanında olmağımızdan asılı olmayaraq kompasa istiqamətimizi çox asanlıqla tapmağa imkan verir.

Qurbağa hüceyrələrindən yaradılmış mikroskopik ksenobotlar bir çox problemlərə səbəb olurdu. XIX əsrdə dənizçilər daha çox kompasa üzərində işləyib maqnit sahəsinin öyrəndikdən sonra bu problemi aradan qaldırdılar. Günümüzə kompasa lardan təyyarələrdə, gəmilərdə, mədənlərdə və digər yerlərdə geniş istifadə olunur. Bu cihaz səyahəti daha təhlükəsiz və səmərəli edərək işi asanlaşdırır. Dünyanın hər yanında olmağımızdan asılı olmayaraq kompasa istiqamətimizi çox asanlıqla tapmağa imkan verir.

Həyat qabiliyyətinə və çoxalma özəlliyinə sahib olan bu canlı orqanizmin yaradılması üçün superkompyuterin təkamül alqoritm ksenobot bədəninin milyardlarla potensial özəlliklərini yoxlayıb. Təbii təbii müşahidə edilən hallar çərçivəsində molekullar mövcud olduqları mühitdə hərəkət edən zaman "inşaat blokları" yığırlar və nəticədə özlerini çoxaldırırlar. Hüceyrələrin və ya daha qəliz orqanizmlərin bu cür üsullardan istifadə etmələri ilk haldır.

Kompyuter modeləşdirilməsi əsasən "Xenopus laevis" adlı qurbağanın ürək və dərisinin kök hüceyrələrindən hazırlanmış orqanizmi xarici görünüşünə görə əfsanəvi "Pac-Man" oyun personajını xatırladır. Maraqlısı odur ki, orqanizmin özü "Pac-Man" oyunundakı kimi aparır. Yeni mövcud olduğu mühitdə hərəkət edir və ağzi ilə mümkün olan hər şeyi yığır.

Tərbiyəçi robot

Cənubi Koreyanın paytaxtı Seulda yerləşən uşaq bağçalarında robotlar tərbiyəçi rolunda çıxış etməyə başlayıblar. Bu robotlar uşaqları yüksək texnologiyaların hökm sürəcəyi gələcək dünyaya hazırlayacaqlar. Robotların uşaq bağçalarına inteqrasiya edilməsi pilot layihənin bir hissəsidir. Yeni gəlmiş bir, "Alpha Mini" adlı robot məhni oxuya, rəqs edə, hekayələr danışa və hətta körpələrlə "kunq fu" döyüş sənətinin elementlərini versiyalarını öyrədə bilər.

Robotun hündürlüyü cəmi 24.5 santimetrdir. Bununla da o, həm uşaqları qorxutmur, həm də onun mobil, sadə hərəkətlərini təkrarlamağa asanlıqla təşviq edir. Bunların arasında bir ayaq üstə dayanmaq, yaxud əl və ayaqların köməyi ilə yerdən təkən hərəkətləri etmək də var. Robotlar göz qırpması funksiyasına da sahibdirlər. Onlar uşaqlarla ünsiyyətdə olduqları zaman gözləri ürək formasına çevrilir.

"Alpha Mini" alın hissəsindəki kamera vasitəsilə foto da çəkə bilər. Çəkilmiş fotolar dərhal planşetə ötürülür. Bu cür robotlar Seulun 300 uşaq bağçasında istifadəyə verəcək. Pilot layihə müəllimləri bildirirlər ki, uşaqların gələcəkdə süni zəka və onunla bağlı alətlərdən necə istifadə etmək lazım olduğunu indidən öyrənmələri çox vacibdir. Körpələrin uşaq bağçalarında əldə etdikləri təcrübə onların bütün gələcək həyatlarına müsbət təsir göstərəcək.

Fərdi təmir xidməti

"Apple"dan sonra texniki məhsulların istifadəçilər tərəfindən fərdi şəkildə təmir imkanını "Xiaomi" şirkəti təqdim edəcək. Şirkətin rəsmi "Tvider" hesabında yaxın zamanda baş verəcək sadələşdirilmiş servis prosesləri bəzində mesaj verilib.

Söhbət "Xiaomi" məhsulları üçün nəzərdə tutulmuş ehtiyat hissələrinin istifadəçilər tərəfindən alınmasından gedir. Şirkətin Hindistan şöbəsinin bloqunda "Xiaomi Cares" adlı yeni proqram bəzində məlumat verilib.

"Xiaomi" təmsilçilərinin sözlərinə görə, bu proqram cihazların xidmətlərini və dəstəklənməsini sadələşdirəcək. İnsayderlərin fikirlərinə əsasən şirkət adı istifadəçilərə lazımı ehtiyat hissələrini və təmir üzrə təlimatları satmağı nəzərdən keçirir. Bu

nun reallaşacağı halda "Xiaomi" istifadəçiləri öz cihazlarını fərdi şəkildə təmir edə biləcəklər.

Şirkət yeni proqramın test versiyasını əvvəlcə Hindistanda sınaqdan keçirəcək. Əgər xidmətə tələbat olarsa, ondan digər ölkələrin istifadəçiləri də faydalana biləcəklər.

Ülker XASPOLADOVA, "Azerbaycan"

Uzaqlara ismarış

Günümüzdə informasiyanın sənayelərdə ötürülməsinin əsas vasitələrindən biri texnologiyadır. Telefonsuz, internetsiz dünyamız olduqca bir dövrdə bunun üçün yeni üsullara ehtiyac var idi.

Həmin vaxtda insanlar uzaq məsafələrdən ünsiyyəti yaratmaq üçün işıq, səs siqnallarını ötürmək kimi üsullardan istifadə edərək xəbərləri yayırdılar. 1792-ci ildə fransız ixtiraçı olan Şapp qardaşları Klod və İqnas yeni bir sistem yaradırlar. Onlar təpələrin üzərində semafor qüllələri quraşdırırlar. Qüllələr 5-10 kilometrlik məsafədə yerləşdirilirdi. Burada olan lövhələr 49 istiqamətdə fırlana və daşıya 3 simvol göndərirdi. Hər bir istiqamət bir hərfe və ya işarəyə uyğun idi. Operatorlar da bir qüllədən əldə etdikləri məlumatı digərlərinə göndərirdilər.

Teleqraf sözü yunanca "uzaq" mənasını verən "tele" və "yazmaq" sözünü ifadə

Hərbi qulluqçunun əziz xatirəsi ehtiramla yad edilib

DSX-nin Mətbuat mərkəzindən bildirilib ki, dekabrın 3-də Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisi general-polkovnik Elçin Quliyev və qurumun digər rəhbər vəzifəli şəxsləri hərbi helikopterin qəzaya uğraması nəticəsində həlak olmuş baş leytenant Fərid Təyyar oğlu Nağıyevin məzarını ziyarət etmişlər.

Ailəsinin arzusu ilə Beyləqan rayonunda dəfn edilmiş hərbi qulluqçunun əziz xatirəsi ehtiramla yad edilmiş, məzarına gül dəstələri qoyulmuşdur. Sonra hərbi qulluqçunun ailəsinə baş çəkilməmiş və başsağlığı verilmişdir.

DSX rəisi helikopterin qəzaya uğraması nəticəsində yaralanan hərbiçilərə baş çəkib

Dekabrın 3-də Dövlət Sərhəd Xidmətinin (DSX) rəisi general-polkovnik Elçin Quliyev hərbi helikopterin qəzaya uğraması nəticəsində yaralanmış və hazırda DSX-nin hərbi hospitalında müalicə alan polkovnik-leytenant Emil Məmməd oğlu Cəfərova və kapitan Ramin Ramiz oğlu Ədilova baş çəkib.

DSX-nin Mətbuat mərkəzindən bildirilib ki, general-polkovnik Elçin Quliyev hərbi qulluqçularla söhbət edib, onların səhhətləri ilə maraqlanıb, tezliklə sağalmalarını arzulayıb. Hərbi qulluqçuların sağlamlıq durumu və müalicələrinin gedişi Dövlət Sərhəd Xidmətinin rəisə mürəzə olunub. Onların sağlamlıqlarının bərpası və qısa müddətdə xidmətə qayıtma imkanları üçün bütün lazımı tədbirlərin görüldüyü bildirilib.

"Azərbaycan"

Ermənistan dünyanın gözü qarşısında hərbi cinayətlərini davam etdirir

Beynəlxalq ictimaiyyət işğalçı ölkəni faşist xislətindən əl çəkməyə və mina xəritələrini Azərbaycana verməyə məcbur etməlidir

Əvvəlki 1-ci sah.

Bu ərazilərdə mövcud olan 67 məscidin 65-nin tamamilə dağıdılması faktı isə düşmənin mənfur əməlinin dəhşətli miqyasını bir daha təsdiqləyir. İşğaldan azad edilən bölgələrimizə səfər edən hər bir vətəndaşımız, o cümlədən xarici qonaqlar, diplomatlar, QHT nümayəndələri, media mənsubları həmin ərazilərdə ermənilərin törətdiyi cinayət əməlləri ilə qarşılaşaraq dəhşətə gəlirlər. Mənfurlar burada hər şeyi talan edib, dağıdıb, ekoloji terror həyata keçirərək bulaqlarımızı, çaylarımızı qurudub, meşələrimizi məhv edib, bir sözlə, həyata dair hər nə varsa nəfəsini kəsməyə çalışıblar...

Ermənistanın Azərbaycana verdiyi xəritələrin dəqiqliyi cəmi 25 faizdir

Amma Azərbaycan cəmi 44 gün ərzində işğalçı düşməni qovaraq tarixi torpaqlarını özünə qaytardı və bununla da haqq-ədalətli bərpə edərək yüz minlərlə insanın Vətəndə qəribçiliyinə son qoydu.

Prezident İlham Əliyevin birbaşa nəzarəti və diqqəti altında işğaldan azad edilən ərazilərdə sürətlə həyata keçirilən böyük quruculuq və bərpa işləri isə çox tezliklə həmin insanların öz doğma torpaqlarına dönəcəklərindən və həyatlarını dədə-babaları yurdlarında davam etdirəcəklərindən xəbər verir.

Lakin işğalçı Ermənistanın son xain cəhdi kimi faşist xislətinə xas olaraq torpaqlarımızda yüz minlərlə mina basdırması bu prosesin tez bir zamanda baş verməsini ləngidir. Belə geniş ərazilərin minalardan təmizlənməsi olduqca böyük zaman və resurs tələb edir. Ermənistan hazırda da hərbi cinayət əməllərini davam etdirərək hər bir vətəndaşın xatirələrini verməkdən boyun qaçırır.

Bu il iyunun 12-də Ermənistan Ağdam rayonu üzrə 97 min tank və piyada öləyhinə minanin xəritəsini Azərbaycan tərəfinə verməyə məcbur edilmişdi. İyul ayının əvvəlində isə işğal zamanı Füzuli və Zəngilanda basdırılmış təqribən 92 min minaların xəritəsi alınmışdı. Lakin həmin xəritələrin dəqiqliyi

cəmi yüzdə iyirmi beş faiz təşkil edir.

Prezident İlham Əliyev bu ilin 15 oktyabrında MDB Dövlət Başçılarının Şurasının videoformatda keçirilən iclasında çıxışında da bu məsələ ilə bağlı bildirdi ki, hazırda Azərbaycanın qarşısında duran əsas problemlər azad edilmiş ərazilərin minalardan təmizlənməsi və dağıdılmış infrastrukturun, binaların, evlərin, Azərbaycan xalqının tarixi abidələrinin bərpasıdır: "...Ermənistan minaların sahələrinin tam xəritələrini bizə verməkdən imtina edir. Azərbaycana verilmiş az sayda xəritələrin dəqiqliyi təqribən 25 faizdir".

Ermənistan tərəfindən ərazilərimizə döşənən minaların partlaması nəticəsində Azərbaycanın 200-ə yaxın vətəndaşı həlak olub və ya ciddi xəsarət alıb

Ümumiyyətlə, üçtərəfli Bəyanatın imzalanmasından sonra Ermənistan tərəfindən Azərbaycanın işğaldan azad

olunan ərazilərinə döşənmiş minaların partlaması nəticəsində 71-i mülki şəxs olmaqla 180 Azərbaycan vətəndaşı həlak olub və ya ciddi xəsarət alıb. Onların arasında jurnalistlər və media işçiləri də var.

Göründüyü kimi, ermənilərin Azərbaycan xalqına qarşı törətdikləri hərbi cinayətlər davam edir. Ermənistan bütün razılaşdırılmış və beynəlxalq humanitar qanundan irəli gələn öhdəlikləri pozaraq minaların ərazilərin xəritələrini təqdim etməkdən boyun qaçırır. Buna görə də beynəlxalq ictimaiyyət onların bu mənfur əməllərinə, sadəcə, səyri qalmaqalla, öhdəliklərini yerinə yetirmələri üçün Ermənistanla əlavə təzyiqlər göstərməlidir. Ermənistanla danmaq lazımdır ki, 44 günlük Vətən müharibəsindəki acı məğlubiyyəti ilə barışmalı, daha çox Azərbaycanın ölümünə hesablanan mürdar faşist xislətindən əl çəkərək dərhal və qeyd-şərtsiz dəqiq minaların xəritələrini Azərbaycana qaytarmalıdır.

Yasəmən MUSAJEVA, "Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzeti 2022-ci il üçün
abunə yazılışı kampaniyasına başlayır!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır.

Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" ASC	(012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması	(012) 566-77-80, (050) 214-40-53
"Kaspi" MMC	(012) 432-39-55, (012) 510-82-24
"Region Press" MMC	(055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Səma-M" MMC	(012) 594-09-59
"Ziya" LTD	(012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC	(012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC	(055) 819-09-26

1 illik
124,80 (yüz iyirmi dörd manat səksən qəpik) manat

6 aylıq
62,40 (altmış iki manat qırx qəpik) manat

3 aylıq
31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə
üzlaşsınız, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli
telefonla zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Azercell abunəçilərinin nəzərinə

"Azercell Telekom" MMC tərəfindən göstərilən xidmətlərin keyfiyyətinin daha da artırılması məqsədilə aparılacaq təkmilləşdirmə işləri ilə əlaqədar 07.12.2021-ci il tarixdə gecə saatları ərzində bəzi xidmətlərin istifadəsində müvəqqəti çətinliklərin yaranması mümkündür.

Paytaxt və bölgələrdə elektrik enerjisinin növbəti dəfə talanması halları aşkarlanıb

"Azərişiq" ASC-nin əməkdaşları vəzifə təlimatına uyğun olaraq ayda bir dəfə olmaqla elektrik saygacalarının oxunmasını həyata keçirirlər.

Bu vəzifənin növbəti icrası zamanı təəssüf ki, bəzi abonentlər tərəfindən saygacalara müdaxilə edilərək elektrik enerjisinin talanması halları müşahidə olunub.

"Azərişiq" ASC-nin Mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, ümumilikdə bu ilin 11 ayı ərzində elektrik enerjisinin talama hallarına yol verən 1254 abonent aşkarlanıb. Həmin abonentlər üzrə itirilmiş elektrik enerjisinin miqdarı 17 milyon kVt-s-dan çox olub.

Elektrik enerjisinin abonentlərə keyfiyyətlə verilməsi və talanma hallarının vaxtında qarşısının alınması məqsədilə "Azərişiq" ASC-nin müvafiq

strukturları mütəmadi işlər görür və bu cür neqativ halları aradan qaldırırlar. Uçotlara müdaxilə və kənar xətdən istifadə halları aşkar olunduqda həmin abonentlərin elektrik enerjisi təchizatı dərhal dayandırılır və bəzələrdə qanunvericiliyin tələblərinə uyğun tədbirlər görülür. Həmin obyekt və müəssisələrin adları bundan sonra da kütləvi informasiya vasitələrində ictimaiyyətə təqdim olunacaqdır.

Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusu bədbəxt hadisə nəticəsində həlak olub

Azərbaycan Ordusunun hərbi qulluqçusu gizir Şahin Şəmisəddin oğlu Hüseynov məzuniyyətdə olarkən bədbəxt hadisə nəticəsində (qayadan yıxılaraq) həlak olub.

Bu barədə AZƏRTAC-a Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən məlumat verilib.

Məlumatda qeyd olunub ki, hadisə ilə bağlı araşdırma aparılır. Müdafiə Nazirliyinin rəhbərliyi hərbi qulluqçunun ailəsinə və yaxınlarına dərin hüznə başsağlığı verir.

Hərbi qulluqçumuza hücum edən erməni əsilli şəxs zərərsizləşdirilib

Xocavənd rayonu ərazisində Azərbaycan Ordusunun mövqelərindən birində döyüş növbətçiliyi aparan hərbi qulluqçumuz dekabrın 3-ü saat 13.00 radələrində erməni əsilli şəxsin hücumuna məruz qalıb.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, həmin şəxs silahlı ələ keçirməyə cəhd göstərib.

Hərbi qulluqçumuz havaya atəş açıdıqdan sonra özünü müdafiə etmək məqsədilə ona hücum edən tərbiyəçi zərərsizləşdirilib.

Hadisə barədə Rusiya sülhməramlı kontingentinin komandanlığına və Rusiya-Türkiyə Birgə Monitorinq Mərkəzinə məlumat verilib.

Faktla bağlı araşdırma aparılır.

"Azərbaycan Xəzər Dəniz Gəmiçiliyi" QSC "A.Mustafayev" gəmisi üçün ehtiyat hissələrinin satın alınması məqsədilə açıq müsabiqə elan edir

Müsabiqədə iştirak etmək istəyən şəxslər www.asco.az səhifəsinə daxil olmaqla elanlar bölməsindən əlavə sənədləri və ətraflı məlumat əldə edə bilərlər. Müraciət üçün son müddət 09 dekabr 2021-ci il saat 17:00-dəkdir.

Ünvan: AZ1003, Bakı şəhəri, Neftçilər prospekti, 2.

Əlaqə telefonu: (012) 404-37-00, daxili: 1016.

Tender komissiyası

ALLAH RƏHMƏT ELƏSİN!

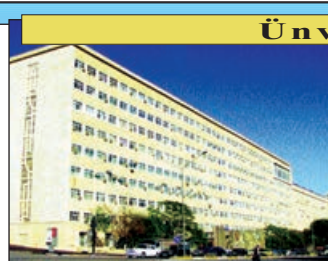
Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin rəhbərliyi və kollektiv komitənin Tovuz bölgəsi üzrə əməkdaşı Vüqar Əliyevə anası

ROZA XANIMIN

vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başsağlığı verir.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar
SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri,
Mətbuat prospekti,
529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail:
secretary@azerbaijan-news.az
az reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71,
Baş redaktor müavinləri - 538-86-86, 434-63-30,
539-72-39,
Məsul katib - 539-43-23,
Məsul katib müavinləri - 539-44-91,
Parlament və siyasi şöbə - 539-84-41, 539-21-00,
İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55,

Beynəlxalq həyat, idman
və informasiya şöbəsi - 432-37-68,
Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82
İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11,
Fotoillüstrasiya şöbəsi - 538-84-73,
Kompüter mərkəzi - 538-20-87,
Mühasibatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin
kompüter mərkəzində
yığılıb səhifələnməsi,
"Azərbaycan" nəşriyyatında
çap edilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda
söylənilənlərlə bərabər,
dərəcə üçün göndərilən digər
yazılarda fikirlər də
Azərbaycan dövlətinin
mənafeyinə uyğun gəlmalıdır

Əlyazmalara cavab verilmir
və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik
qəzet

Tiraj 5585
Sifariş 2463
Qiyməti 40 qəpik